

UOT 911.52

**BÖYÜK QAFQAZIN ŞİMAL-ŞƏRQ YAMACINDA YAŞAYIŞ
MƏSKƏNLƏRİNİN VƏ ƏHALİNİN HÜNDÜRLÜK LANDŞAFT
QURŞAQLARI ÜZRƏ PAYLANMA XÜSUSİYYƏTLƏRİ**

L.H.HƏSƏNƏLİYEVƏ
Bakı Dövlət Universiteti
leman.hasanaliyeva@rambler.ru

Məqalədə Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında landşaftın yüksəklik həddləri üzrə əhalinin, yaşayış məskənlərinin və funksional təsərrüfat sahələrinin yerləşmə xüsusiyyətləri və istiqamətləri Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsinin 1999-2009-cu il əhalinin siyahıyaalması məlumatları əsasında təhlil olunur. Bu məlumatlar əsasında Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında əhalinin və yaşayış məntəqələrinin yerləşmə xüsusiyyətləri müəyyən edilmişdir.

Açar sözlər: landşaftın diferensiasiyası, əhali məskunlaşması, yaşayış məntəqələri, yüksəklik paylanma xüsusiyyətləri, funksional təsərrüfat sahələri

Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında landşaftın yüksəklik diferensiasiyasından asılı olaraq əhalinin, yaşayış məskənlərinin və funksional təsərrüfat sahələrinin yerləşməsi bilavasitə ekoloji-coğrafi şəraitin (iqlim, relyef, litologiya, geoloji quruluş, hidroloji və hidrogeoloji şərait) təsiri altında formalaşmışdır və landşaftın yüksəklik qurşaqlıq qanunauyğunluğuna tabedir. Yeni tektonik mərhələdə ərazinin dağlıq hissəsi cənub-şərqdən şimal-qərbə yelpikvari şəkildə tektonik qalxmaya məruz qalmışdır. Ona görə Şahdağ, Qızılqaya, Tufan, Bazardüzü sahəsi ərazinin cənub-şərq hissəsinə nisbətən 8 dəfədən çox intensiv qalxmaya cəlb olunmuşdur. Ərazinin cənub-şərq hissəsində Qərbi Xəzər dərinlik yarılması ilə kəsildiyindən relyef Vəlvələçaydan cənub-şərqə tədricən alçalır və Beşbarmaq dağı sahəsində relyefin mütləq yüksəkliyi 500-550 m təşkil edir. Yüksəklik landşaft qurşaqları da relyefə uyğun olaraq cənub-şərq istiqamətdə ensizləşir və Vəlvələçaydan cənub-şərqə yüksək landşaft qurşaqları bir-bir sıradan çıxır. Nival və subnival landşaft qurşaqları Vəlvələçaydan şimal-qərbdə yayıldığı və tam əks olduğu halda, Vəlvələçaydan cənub-şərqə öz yerlərini alp və subalp çəmənliklərinə verir. Ərazinin Şahdağ, Qızılqaya, Tufan və Bazardüzü sahələri maksimal tektonik qalxma sahələrinə uyğun gəlir və relyefin mütləq yüksəkliyi bu zonada 4000-4400 m arasında dəyişir. Regionun dağlıq hissəsində dağ-tundra və qışı soyuq rütubətli keçən soyuq iqlim şəraitində (8) formalaşan Samur, Qusarçay və Qudyalçay kimi

gursulu dağ çayları formalaşır. Bu çayların dağlardan yuyub gətirdiyi materiallar (çaydaşı, qum, gil və s.) Şollar düzənliyində toplanaraq qalın örtük (100-200 m) yaradır. Şollar düzənliyində isə yayı quraq keçən mülayim isti yarımsəhra və quruçöl iqlim şəraiti hakimdir. Ərazinin litoloji quruluşunun Şollar düzənliyində kəskin dəyişməsi və qrunt suları ilə zəngin olması, burada əlverişli ekoloji-coğrafi şərait yaradır. Buna görə də Samurçayla Vəlvələçay arasında yerləşən Şollar düzənliyi məhsuldar torpaq örtüyünə malik olub, intensiv məskunlaşmaya məruz qalmışdır. Ona görə də bu ərazilərdə hələ qədimdən (b.e.ə. II minillik) əkinçilik inkişaf etmiş və müasir dövrdə də aqrolaşdırma sahələri meşələrin qırılma sahəsində geniş sahə tutur (6).

Şollar düzənliyində əlverişli ekoloji-coğrafi şəraitin formalaşması sayəsində yaşayış məskənləri və orada məskunlaşmış əhalinin sayı Samur-Şabran düzənliyinin digər sahələrinə nisbətən yüksəkdir və funksional təsərrüfat sahələri burada çox istiqamətlidir. Vəlvələçaydan cənub-şərqə Samur-Şabran düzənliyində iqlimin kəskin quraqlaşması, landşaftın litoloji əsasının kəskin dəyişməsi və bu dəniz çöküntülərində yerləşən qrunt sularının yüksək mineralaşması ilə əlaqədar olaraq (32 q/l) (9, 7) ərazinin landşaft-ekoloji şəraiti nisbətən pisləşir. Belə şəraitin formalaşması ərazidə yaşayış məntəqələrinin seyrək yerləşməsinə və bilavasitə çay yataqları (Vəlvələçay, Gilgilçay, Ataçay, Dəvəçiçay və s.), suvarma kanalları, həmçinin Xəzər dənizinin sahil zonasında daha çox cəmlənməsinə səbəb olur. Samur-Şabran düzənliyində geofiziki (1) və landşaft-geomorfoloji (2, 3, 4, 5) tədqiqat üsulları ilə bir sıra basdırılmış antiklinal strukturlar müəyyən edilmişdir. Bu strukturlar Samur-Şabran düzənliyində suvarma kanallarının və arxların istiqamətlənməsində, həmçinin kənd və şəhər yaşayış məntəqələrinin əlverişli yerləşməsində mühüm rol oynayır. Belə ki, basdırılmış antiklinal strukturlar düzənlik relyefdə kiçik qabarıq sahələr yaratdığından yaşayış məntəqələri daha çox onların səthində yerləşir. Həmin sahələr nisbətən əlverişli drenaj xüsusiyyətinə malik olduğundan ilin rütubətli dövründə zəif bataqlaşmaya məruz qalır və yaşayış məntəqələrinin yerləşməsi üçün optimal ekoloji şərait yaranır. Belə yaşayış məntəqələrinə misal olaraq Tel, Çarxı, Xudat, Şirvanovka, Zizik kəndlərini və Xaçmaz şəhərini göstərmək olar.

Xaçmaz rayonunda 151 yaşayış məntəqəsi olduğu halda, Vəlvələçaydan cənub-şərq istiqamətdə landşaftın aridləşməsi ilə əlaqədar olaraq Siyəzən rayonu ərazisində yaşayış məntəqələrinin sayı 34-ə qədər azalır (32 kənd; 2 şəhər və qəsəbə) və burada yaşayış məntəqələri əsasən çay yataqları boyu yerləşir.

Xaçmaz inzibati rayonu ərazisində 151 yaşayış məntəqəsi, o cümlədən 137 kənd; 14 şəhər və qəsəbə yerləşir ki, bunların da ümumi əhalisinin sayı 159.245 nəfər təşkil edir.

Cənub-şərq istiqamətdə mütləq yüksəkliyi 500 m-ə qədər olan düzənlik və dağətəyi ərazilərdə ekoloji şəraitin kəskin aridləşməsi sayəsində yaşayış məntəqələrinin sayı və onlarda məskunlaşmış əhalinin sayı azalır. Bu yaşayış məntəqələrinin Qusar rayonuna daxil olan ərazisində sayı 90-dır və burada 87.857 nəfər əhali məskunlaşmışdır. Rayonun düzən hissəsində 500 m mütləq yüksəklikdən alçaq sahələrdə 42 yaşayış məntəqəsi yerləşir (41 kənd; 1 qəsəbə).

Bu yaşayış məntəqələrində məskunlaşan ümumi əhalinin sayı 57.559 nəfər təşkil edir. Onlardan 41.093 nəfər kəndlərdə, 16.466 nəfər şəhərdə məskunlaşmışdır.

Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında 500 m mütləq yüksəklikdən yuxarıda Quba rayonu ərazisində yerləşən 156 (148 kənd; 8 şəhər və qəsəbə) yaşayış məntəqəsində məskunlaşmış əhalinin ümumi sayı 152.452 nəfər təşkil edir. Rayon daxilində 500 m mütləq yüksəklikdən aşağıda yerləşən 49 yaşayış məntəqəsində (44 kənd; 5 qəsəbə) 52.528 nəfər əhali məskunlaşmışdır. Bu yaşayış məntəqələrində kəndlərdə 43.095 nəfər, qəsəbələrdə isə 9.433 nəfər əhali yaşayır. Quba rayonunun dağlıq hissəsində 107 yaşayış məntəqəsi yerləşir ki, (104 kənd; 3 şəhər və qəsəbə) və bu məntəqələrdə məskunlaşmış əhalinin sayı 99.924 nəfər təşkil edir. Bu əhalinin 71.405 nəfəri kəndlərdə, 28.519 nəfəri isə şəhər və qəsəbələrdə məskunlaşmışdır.

Şabran rayonu ərazisində yaşayış məntəqələrinin ümumi sayı 69 (68 kənd; 1 şəhər) olub, burada məskunlaşmış əhalinin ümumi sayı 51.533 nəfər təşkil edir. Bu əhalinin 47.337 nəfəri 500 m mütləq yüksəklikdən aşağıda məskunlaşmışdır. Rayonun düzənlik hissəsində yerləşən 46 yaşayış məntəqəsində (45 kənd; 1 şəhər) məskunlaşan 47.337 nəfər əhalinin 25.029 nəfəri kəndlərdə, 22.308 nəfəri isə şəhərdə yaşayır. Rayonun dağlıq hissəsində yerləşən 23 kənd yaşayış məntəqəsində məskunlaşan əhalinin sayı 4.196 nəfər təşkil edir.

Siyəzən rayonu ərazisində yerləşən 34 yaşayış məntəqəsində (32 kənd; 2 şəhər və qəsəbə) məskunlaşmış əhalinin ümumi sayı 37.654 nəfərdir. Onlardan 500 m mütləq yüksəklikdən aşağıda yerləşən 21 yaşayış məntəqəsində (19 kənd, 1 şəhər və 1 qəsəbə) 35.964 nəfər əhali yaşayır. Bu əhalinin 11.261 nəfəri kəndlərdə, 24.703 nəfəri isə şəhər və qəsəbələrdə məskunlaşmışdır. Rayonunun 500 m yüksəklikdən yuxarıda yerləşən dağlıq hissəsində 13 yaşayış məntəqəsi yerləşir ki, bunlarda məskunlaşmış əhalinin ümumi sayı 1.690 nəfər təşkil edir.

Tədqiq olunan ərazinin cənub-şərq kənarında yerləşən Xızı rayonu ərazisində 29 yaşayış məntəqəsi (25 kənd; 4 şəhər və qəsəbə) mövcuddur ki, bunlarda yaşayan əhalinin ümumi sayı 14.731 nəfər təşkil edir. Bu əhalinin 10.873 nəfəri 500 m mütləq yüksəklikdən aşağıda məskunlaşmışdır (11 kənd və 2 qəsəbə). Burada məskunlaşmış əhalinin 5.861 nəfəri kəndlərdə, 5.012 nəfəri isə qəsəbələrdə yaşayır. Rayonun 500 m mütləq yüksəklikdən yuxarıda yerləşən dağlıq hissəsində 16 yaşayış məntəqəsində (14 kənd; 2 şəhər və qəsəbə) məskunlaşmış əhalinin sayı 3.858 nəfər təşkil edir. Burada yaşayan əhalinin 1.399 nəfəri kəndlərdə, 2.459 nəfəri isə şəhər və qəsəbələrdə məskunlaşmışdır.

Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsinin 2009-cu il məlumatlarına əsasən Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında mövcud olan 529 yaşayış məntəqəsində 503.472 nəfər əhali məskunlaşmışdır (cədvəl 1). Tədqiqatların müqayisəli təhlili göstərir ki, son 10 il ərzində Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında yaşayış məntəqələri və onlarda məskunlaşmış əhalinin sayında artım olmuşdur. Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında 1999-cu il siyahıyaalma məlumatlarına əsasən yaşayış məntəqələrinin sayı 521, onlarda məskunlaşmış əhalinin sayı isə 454.534 nəfər olduğu halda, 2009-cu ildə yaşayış məntəqələrinin sayı 529, onlarda məskunlaşmış əhalinin sayı isə 503.472 nəfər təşkil etmişdir.

Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında əhalinin və yaşayış məntəqələrinin yüksəklik qurşaqları üzrə yerləşməsi (2009)

Yüksəkliklər	Yüksəklik qurşaqlarının sahəsi		Yaşayış məntəqələrinin sayı		Əhalinin sayı, min/nəfər		Şəhər məntəqələrinin sayı		Şəhər əhalisinin sayı, min/nəfər		Kəndlərin sayı		Kənd əhalisinin sayı, min/nəfər		Kəndlərdə əhalinin orta sayı, nəfər	Əhalinin sıxlığı, nəfər/km ²		100 km ² -də kəndlərin sayı
	km ²	%	Sayı	%	Nəfər	%	Sayı	%	Nəfər	%	Sayı	%	Nəfər	%		Ümumi	Kənd	
-28-0	630.0	9.0	40	7.5	18.834	3.7	1	3.2	2.079	1.2	40	8.0	18.834	5.7	471	30	30	6
0-200	1264.5	18.1	179	33.8	229.884	45.7	18	58.1	113.870	65.6	161	32.4	114.304	34.6	712	182	90	13
200-500	1121.03	16.1	102	19.3	87.158	17.3	6	19.4	10.183	5.9	96	19.2	76.975	23.3	802	78	67	9
500-1000	1267.35	18.2	118	22.3	131.631	26.1	4	12.8	44.627	25.7	113	22.7	86.635	26.3	763	104	69	9
1000-1500	1117.55	14.5	65	12.3	27.161	5.4	2	6.5	2.817	1.6	63	12.7	24.344	7.5	386	24	22	6
1500-2000	583.4	8.4	20	3.8	6.014	1.2					20	4.0	6.014	1.8	301	10	10	3
2000-dən >	1097.9	15.7	5	1.0	2.790	0.6					5	1.0	2.790	0.8	558	3	2	1
Cəmi	6981.73	100	529	100	503.472	100	31	100	173.576	100	498	100	329.896	100	662	72	47	7

Məlumatlardan göründüyü kimi son 10 ildə (1999-2009) yaşayış məntəqələrinin sayı 8, əhalinin sayında isə 48.938 nəfər artım müşahidə olunur. (Respublika üzrə əhali siyahıyaalması 10 ildən bir aparıldığı üçün bizim təhlil məlumatları 2009-cu ilə əsaslanmışdır) Bu illər ərzində kənd yaşayış məntəqələrinin sayı müxtəlif səbəblərdən asılı olaraq 505-dən 498-ə qədər azalmış, şəhər və qəsəbələrin sayı isə 16-dan 31-ə (7 şəhər, 24 qəsəbə) qədər artmışdır (qəsəbələrin artımı hesabına). Statistik məlumatların təhlilinə əsasən belə nəticəyə gəlmək olar ki, ərazinin yüksəklik diapazonları üzrə hər km² sahəyə düşən əhalinin orta sıxlığı 500-1000 m mütləq yüksəkliyə qədər artmışdır (3-16 nəfərə qədər) (10).

Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında 500 m mütləq yüksəklikdən aşağıda yerləşən 322 yaşayış məntəqəsində məskunlaşmış əhalinin sayı 336.245 nəfərdir. Statistik məlumatlarının təhlili göstərir ki, yaşayış məntəqələrinin sayı dağlıq ərazidə düzənlik əraziyə nisbətən azdır. Ərazinin 500 m-dən yüksək dağlıq hissəsində 207 yaşayış məntəqəsində məskunlaşmış əhalinin ümumi sayı isə 167.227 nəfər təşkil edir. Tədqiq olunan ərazinin Samurçayla Vəlvələçay arasında relyef Qusar maili düzənliyinin hesabına xeyli genişlənir və optimal ekoloji-coğrafi şəraitə malikdir. Burada yaşayış məntəqələri əsasən çay dərələrində və dağdaxili çökəkliklərdə yerləşir. Çay dərələri Yan silsiləni və Qusar maili düzənliyini perpendikulyar istiqamətdə kəsib keçdiyindən, dağdaxili çökəkliklər başlıca olaraq Yan silsilə ilə Baş Qafqaz silsiləsi arasında yerləşir və Xınalıq, Söhüb, Yerfi, Qonaqkənd, Xaltan və s. çökəkliklər şəklində təzahür edir.

Ərazinin ekoloji-coğrafi şəraitindən asılı olaraq yaşayış məntəqələri öz böyüklüyünə və onlarda məskunlaşan əhalinin sayına görə bir-birindən kəskin

fərqlənir. Yaşayış məntəqələrinin relyefdən asılı olaraq yerləşmə xüsusiyyətinin təhlili göstərir ki, əhalisinin sayı çox olan böyük yaşayış məntəqələri əsasən əlverişli ekoloji-geomorfoloji şəraitə, optimal su təminatına və geniş təsərrüfat fəaliyyətinə malik olan dağətəyi düzənliklərdə, dağdaxili çökəkliklərdə və terraslanmış çay dərələrində yerləşir. Buna misal olaraq Quba rayonunun I və II Nügədi kəndlərinin, Rustov ərazi vahidini, Qonaqkənd qəsəbəsini və s. göstərmək olar .

Tədqiq olunan ərazidə istər kənd, istərsə də şəhər yaşayış məntəqələri relyefin yüksəklik hüdudları üzrə qeyri-bərabər paylanmışdır. Böyük şəhərlər (Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən) və kəndlər (I və II Nügədi kəndləri) akkumulyativ düzənliklərdə və yaxud bu düzənliklərin alçaq dağlıq təmas etdiyi sahələrdə yerləşmişdir. Qusar və Quba şəhərləri uyğun olaraq Qusarçay və Qudyalçayın gətirmə konuslarının zirvə və zirvə ətrafı hissəsində yerləşir. Quba və Qusar şəhərləri 25-30 m-lik akkumulyativ terrasların səthində yerləşməklə, çay dərəsi boyu alçaqdağlıqda daxil olur. Şimal-şərq hissədə isə relyefə uyğun olaraq yelpik şəklində genişlənir. Xaçmaz şəhəri isə Şollar düzənliyinin mərkəz hissəsində Qudyalçayla Qusarçayın gətirmə konuslarının terraslanmış hissəsində 50 m mütləq yüksəklikdə yerləşir .

Statistika məlumatlarının təhlilinə əsasən belə nəticəyə gəlmək olar ki, əhalinin və yaşayış məntəqələrinin böyük əksəriyyəti 500 m mütləq yüksəklikdən alçaqda yerləşir. Burada məskunlaşmış əhali funksional təsərrüfat sahələrinin müxtəlif istiqamətləri ilə məşğuldurlar. Ərazinin düzənlik hissəsində taxılçılıq, tərəvəzçilik, bağçılıq təsərrüfatın əsas sahələrini təşkil edir. Samur-Abşeron kanalından qərbdə əsas funksional təsərrüfat sahələri bağçılıqdan ibarətdir. Son dövrlərdə dağətəyi sahələrdə Bakı-Dərbənd magistral yolunun kənarlarında yeni bağ sahələri yaradılmışdır. Bağçılıq təsərrüfat sahəsi çay dərələri boyu alçaqdağlığın içərilərinə doğru geniş inkişaf arealına malikdir. Bağçılıq təsərrüfat sahələri Samurçay dərəsi boyu Zuxul kəndinə (800 m-ə qədər), Qusarçay dərəsi boyu Zindanmuruq-Caqar kəndlərinə (1000-1100 m-ə), Vəlvələçay dərəsi boyu isə Qonaqkənd (1100-1200 m) yaşayış məntəqəsinə qədər geniş sahəni əhatə edir. Ərazinin Xəzərsahili zonasında balıqçılıq, düzən və dağətəyi hissələrində quşçuluq, dağlıq hissəsində isə heyvandarlığın müxtəlif istiqamətləri inkişaf etmişdir.

ƏDƏBİYYAT

1. Абдуллаев Р.А., Джафаров Х.Д. Геолого-геофизическая характеристика Прикаспийского нефтеносного района Азербайджана. Баку: Азерб.Гос.издат., 1962.
2. Будагов Б.А., Микаилов А.А. Ландшафтно-геоморфологические критерии выделения погребенных структур в Кубинской нефтегазоносной зоне (Азербайджанская ССР) в кн. "Структурно-геоморфологические исследования при нефтегазопроисковых работах", Ленинград, 1969, с. 57.
3. Будагов Б.А., Микаилов А.А. Погребенные поднятия и их влияние на формирование ландшафтов Самур-Дивичинский низменности. Известия АН Азерб.ССР, серия наука о Земле, 1979, № 6, с.49-54.
4. Будагов Б.А., Микаилов А.А. Развитие ландшафтов Юго-Восточного Кавказа в связи с новейшей тектоникой. Баку: Элм, 1985, 176 с.

5. Budaqov B.Ə., Eminov Z.İ., Mərdanov İ.E. Azərbaycanca yaşayış məntəqələrinin yüksəklik qurşaqları üzrə yerləşmə qanunauyğunluqları. Bakı: AMEA Xəbərləri, Yer elmləri seriyası, №3, 2006.
6. Bünyadov Z.M. Azərbaycanca əkinçiliyin inkişaf tarixinə dair. Bakı: Elm, 1964.
7. Əliyev F.Ş. Azərbaycan Respublikasının yeraltı suları, ehtiyatlardan istifadə və geokoloji problemləri. Bakı: Cəşioğlu, 2000, 326 s.
8. Климат Азербайджана. Под ред. Мадагзаде А.А., Шыхлинский Э.М. Баку: Элм, 1968.
9. Листенгартен В.А. Закономерности формирования, особенности методики оценки ресурсов и перспективы использования маломинерализованных подземных вод равнин Азербайджанской ССР. Баку: Элм, 1983.
10. Həsənalıyeva L.H. Böyük Qafqazın şimal-şərq yamacında yüksəklik landşaft qurşaqları üzrə əhalinin məskunlaşma xüsusiyyətləri. Bakı: BDU Xəbərləri, №2, 2010, s. 147-153.
11. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi, Azərbaycan Respublikası əhalinin siyahıyaalması. Bakı, 1999, s. 565; 2009, s. 629.

ОСОБЕННОСТИ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ И НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ ПО ВЫСОТНЫМ ЛАНДШАФТНЫМ ПОЯСАМ СЕВЕРО-ВОСТОЧНОГО СКЛОНА БОЛЬШОГО КAVKAZA

Л.Г.ГАСАНАЛИЕВА

РЕЗЮМЕ

В статье анализируется распределение населения и населенных пунктов по высотным ландшафтным поясам исследуемой территории, а также дается анализ дифференциации ландшафтов данной территории. Анализ статистических данных выявил, что на данной территории большинство населенных пунктов и населения размещены в пределах равнинных ландшафтов.

Статистический анализ показывает, что за последние 10 лет наблюдается рост в динамике населения и населенных пунктов исследуемой территории.

Ключевые слова: дифференциация ландшафтов, расселение населения, населенные пункты, распределения по высотным поясам, функциональная структура хозяйства

DISTRIBUTION OF POPULATION AND SETTLEMENTS IN THE ECOSYSTEMS OF THE NORTH- EASTERN SLOPES OF THE GREATER CAUCASUS

L.H.HASANALIYEVA

SUMMARY

The article analyzes the ecosystems of the Greater Caucasus and distribution of the population and settlements. The researches proved that the majority of ecosystems and highest density of population concentrate on the plains.

The statistics shows that there is an increase in the dynamics of population in the researched area.

Key words: differentiation of landscape, people settlements, settlements, distribution of high-altitude zones, functional structure of the economy

Redaksiyaya daxil oldu: 19.11.2012-ci il

Çapa imzalandı: 14.02.2013-cü il